

1968: Δευτέρα της Καθαρής στο κέντρο του Λούκα του Μάντη

της Ανθής Πέτσα-Σαββίδου

Η φωτογραφία μας ταξιδεύει κάποια Δευτέρα της Καθαρής στην Κυθρέα, στο Κέντρο του Λούκα του Μάντη. Ο ήλιος φανταστικά λαμπερός, αντικατοπτρίζεται στον ολόασπρο τοίχο του Κέντρου δημιουργώντας τις ανάλογες σκιές. Οι συνδαιτημόνες φορώντας ακόμα τα χειμωνιάτικά τους, αποφασίζουν να βγάλουν τα τραπέζια έξω και να ξεφαντώσουν απολαμβάνοντας τις ευεργετικές ακτίνες του ήλιου και τη δροσιά των λεμονόδεντρων...

1968. Παλιός καλός καιρός, τότε που ο κόσμος απονήρευτος, λειτουργούσε ομαδικά, κάτω από τις ομπρέλες της φιλίας, της συγγένειας, της γειτονωσύνης της ενορίας, του χωριού. Τότε που το σπίτι σου ήταν σπίτι μου, τα βάσανά σου βάσανά μου και τότε που και ο πόνος μοιραζόταν όπως μοιραζόταν και το ψωμί και οι ειλιές που φαίνονται στο τραπέζι της χαρούμενης αυτής Κυθρεώτικης παρέας...

Η Λυγού, οικοδέσποινα της παρέας, φορώντας την ποδιά της, έτοιμη για κάθε εξυπηρέτηση των καλεσμένων της ... Ξέροντάς την, στα σίγουρα κάθισε και πόζαρε μόνο για τις ανάγκες της φωτογράφισης. Δίπλα η νύφη της η Αντρίκη του Μιχαήλ του «Πίτσιου» χαμογελά και αυτή στο φακό ενώ η Κυριακού του Γιάνγκου του Σωτήρη (από την γειτονιά

των Μοργιάννηδων) της γεμίζει το προταμένο ποτήρι, με κρασί. Ανάμεσά τους η αδελφή της Χρυσούλα και πίσω της η Νίτσα του Πίτσιαλη και της Αντρίκης (γυναίκα Νίκου Κοθιού). Η Λευκωσιάτισσα φίλη τους κα Μαρία, στην οποία ανήκει η φωτογραφία, και η κόρη της ποζάρουν κι αυτές στο φακό, ίσως του άντρα της κας Μαρίας.

Η μικρή Λένια της Λυγούς και του Λούκα, επικεφαλής της σειράς των τραπεζιών με το αιγιματικό βθέμμα και φανερά προβληματισμένη. Στην απέναντι πλευρά η Ηρούλη της Βικτωρούς του Μιχάλη του Πεθετιέ (σύζυγος του αγνοούμενου Βάσου Βύρα) γεμίζει με κρασί το ποτήρι.

Γιαγιά Εθενίτσα! Η γιαγιά στην άκρη που ούτε καν ενδιαφέρεται να ποζάρει και να αποθανατιστεί στη φωτογραφία. Ας κοιτούσε, Θεέ μου, στο φακό κατάματα. Για να μπορέσω έτσι να την ξαναφέρω στην μνήμη μου και κοιτάζοντάς την να της πω για μια ακόμα φορά γιατί; Γιατί δεν έφυγε μαζί μας, γιατί επέλεξε να μείνει στο σπίτι της παρέα με την αδελφή της Βικτωρού - που φαίνεται πιο κάτω - και από τότε χάθηκαν τα ίχνη τους... Αγνοούμενες!

Σε πιο μακρινό πλάνο, ο Αντρέας, ο αδελφός της Λυγίας ο γνωστός σαν Σιηρίκκος μαζί με τη γυναίκα του Παναγιώτα και ανάμεσά τους ένας από τους δυό γιούς τους.

Το βθέμμα όμως σταματά στους τσίγκους που θυμίζουν ότι κάπου εκεί ήταν πριν τον ερχομό της τηλεόρασης, το παράθυρό μας στο έξω κόσμο. Κινηματογραφικές ταινίες, επίκαιρα νέα πριν από την ταινία και τα «προσεχώς».... "Ένα χαμηλό πεζούλι και μια πελώρια ελιά, που στη φωτογραφία δεν φαίνονται, οριοθετούσαν τα σύνορα του κέντρου από το σινεμά. Κάτω από την ελιά λειτουργούσε το καζαντί του Κουττουπή ενώ πιο πέρα, στην είσοδο του σινεμά πάντα στην ίδια θέση, καθόταν ο Χαρτζιώτης με τηνπραμάτεια: παστελιθάκι, πίσσες, ενώ στα διαλείμματα η φωνή του Τσέλιγκα διαλαλούσε το καναβούρι στα χάρτινα χωνάκια, τα καθουρδισμένα κουκκιά του Ασκά -της Αθώνας» (ενώ πριν από το 1963 ο ανταγωνιστής του τουρκοκύπριος διαφήμιζε τα «κουτσιά φούνρον του»... Η φωτογραφία πάρθηκε τότε, που το σινεμά «Απόδηλων» ήταν υπαίθριο, με τοίχους από τσίγκους.

Θύμνες,.... Θύμνες που πληγώνουν, θύμνες που τρέφουν και συντηρούν την επιθυμία για επιστροφή.

Κάθε Δευτέρα της Καθαρής γέμιζε το κέντρο φιλοξενούμενους... Η Λυγού, όπως και η Εθενίτσα η μάνα της, ήταν μια ζεστή αγαθιά, ένα χαμόγελο διάπλοτο για όλους. Όλοι χωρούσαν στην αυλή τους. Το ίδιο συνέβαινε και στις Σήκωσες, την Τσικνοπέμπτη, τη Λαμπρή, τα Χριστούγεννα. με μόνη διαφορά ότι το σκηνικό όποτε ο καιρός το απαιτούσε, μεταφερόταν στην μεγάλη στενόμακρη κάμαρη του σπιτικού της Εθενίτσας και του Κωστή του Μάντη.

Στρώνονταν για το «κόψιμο της μούττης» ανάμεσα στις λεμονιές τραπέζια για όλους. Όλοι